

Kragerø er fargerik. Hvitt, rødt og okergult preger bygårder og hus i sentrum.

Forslag til planprogram for revisjon av

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

2022 – 2034

Kragerø kommune

Innhold

1.0	Innledning.....	3
1.1	Bakgrunn og formål	3
1.2	Kommuneplanens samfunnsdel	3
1.3	Planprogram	4
2.	Planprosessen.....	5
2.1	Organisering av arbeidet	5
2.2	Medvirkning i kommuneplanarbeidet.....	7
3.0	Nasjonale og regionale føringer for den kommunale planleggingen.....	8
3.1	Nasjonale føringer og forventninger	8
3.1.1	FNs bærekraftsmål	8
3.1.2	Statlige planretningslinjer og statlige planbestemmelser	10
3.2	Regionale føringer	10
3.2.1	Regionale planers betydning for kommuneplanen og kommunens planarbeid	11
4.0	Kommunale føringer.....	11
4.1	Målhierarki	11
4.2	Sammenhenger til FN's bærekraftsmål.....	15
5.0	Sammenhengen mellom plandokumenter og virksomhetsstyring	16
6.0	Fremdriftsplan – kommuneplanens samfunnsdel.....	18
6.1	Fremdriftsoversikt – planfaser og behandling	18
6.2	Høringssvar og tilbakemeldinger til planprogrammet for kommuneplanrevisjon	19

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kragerø kommune har igangsatt arbeidet med revisjon av kommuneplanens samfunnsdel som skal gjelde for de neste 12 årene. Kommunestyret vedtok 12. november 2020 at forslag til Kommunal planstrategi 2020 – 2024 vedtas som grunnlag for revisjon av Kommuneplan 2018 – 2030 og som grunnlag for å revidere andre gjeldende kommunale planer.

Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel gjennomføres hver for seg og revisjonen av kommuneplanens samfunnsdel iverksettes i forkant av kommuneplanens arealdel. Dette forslaget til planprogram omhandler revisjon av samfunnsdelen. Den nye samfunnsdelen skal etter planen være ferdig sommeren 2022.

Kommuneplanens samfunnsdel er verktøyet for kommunens helhetlige planlegging, fremtidig samfunnsutvikling og tjenesteutvikling. Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for kommunale delplaner, tema-/fagplaner og kommunalområdenes virksomhet og oppgaver i kommunen. Samfunnsdelen i kommuneplanen skal gjenspeiles i arealdelen.

Samfunnsdelen har to hovedinnretninger: kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Gjennom arbeidet med samfunnsdelen identifiseres viktige utfordringer knyttet til den langsiktige samfunnsutvikling og de strategiske valgene kommunen tar for utviklingen av kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon synliggjøres.

I planprosessen legges det opp til bred medvirkning fra medarbeidere, politikere, næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggere forøvrig. Bred medvirkning er viktig for å etterstrebe eierskap, forankring og forståelse for de prioriteringene som gjøres i løpet av prosessen. Planprosessen skal være preget av åpenhet, forutsigbarhet og dialog.

Målet er at samfunnsdelen utformes som et overordnet dokument med klart definerte strategier og satsingsområder. Videre er det viktig å sikre en rød tråd fra kommuneplanens samfunnsdel til øvrige kommunale planer og strategier. Koblingen mellom kommuneplanens samfunnsdel, handlingsdelen og økonomiplanen bør styrkes.

Dette forslaget til planprogram beskriver hvordan Kragerø kommune ønsker å gjennomføre arbeidet med en ny samfunnsdel. Planprogrammet beskriver formålet med planarbeidet, informasjon om planprosessen med frister og deltagere, opplegget for medvirkning, beskrivelse av hvilke alternativer som vil bli vurdert. Det er så langt i arbeidet ikke avdekket behov for utredninger.

Planprogrammet, slik det endelig vedtas, vil utgjøre formannskapetets bestilling til innhold og prosess for arbeidet med ny samfunnsdel.

1.2 Kommuneplanens samfunnsdel

Plan- og bygningsloven § 11-1 sier blant annet:

«Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen».

Plan- og bygningsloven § 11-2 sier blant annet:

«Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen. Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private».

Alle kommuner skal ha en kommuneplan bestående av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel. Innenfor det kommunale planverket er samfunnsdelen dokumentet for langsiktig, overordnet og samordnet styring og utvikling av kommunen som samfunn og organisasjon. Samfunnsdelen skal ha en handlingsdel som viser hvordan planen skal følges opp. Etter endringene i kommuneloven (2018) kan økonomiplanen utgjøre handlingsdelen, jf. § 14-4. Kragerø kommune ønsker at økonomiplanen utgjør handlingsdelen.

1.3 Planprogram

Utdrag fra plan- og bygningsloven § 4-1:

«For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.»

Utdrag fra plan- og bygningsloven § 11-13:

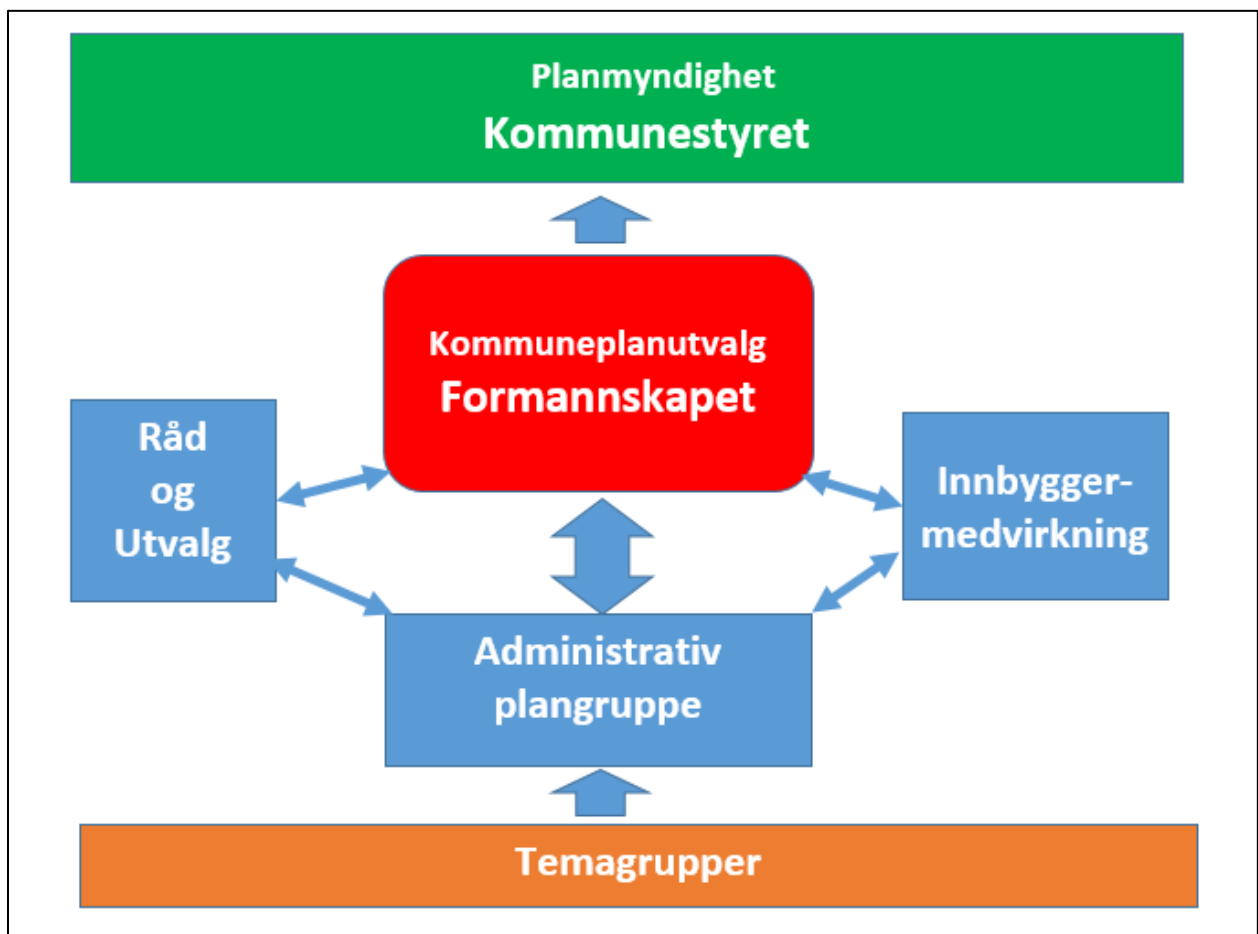
«For kommuneplan skal det utarbeides planprogram etter reglene i § 4-1. Forslag til planprogram skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Fristen for å gi uttalelse skal være minst seks uker».

Planprogrammet vil gjøre det tydeligere for alle parter hva som skal planlegges, hvordan planleggingen skal skje og hva som ønskes nærmere belyst. Planprogrammet vil således skape forutsigbarhet i planleggingen og beskrive hvordan ulike grupper og interesser vil kunne påvirke innholdet og forslag til løsninger. Når programmet er fastsatt skal arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel gjennomføres i tråd med programmet.

2. Planprosessen

2.1 Organisering av arbeidet

Modellen nedenfor illustrerer organisering, kommunikasjons- og påvirkningslinjer i utarbeidelsen av samfunnsdelen i kommuneplanen:

Kommunestyret

Kommunestyret skal som planmyndighet vedta endelig planprogram. Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel.

Formannskapet

Formannskapet er kommuneplanutvalg for arbeidet. Utvalget vedtar at forslag til planprogram sendes til høring og offentlig ettersyn. Formannskapet har ansvar for at arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel gjennomføres i tråd med vedtatt planprogram.

Utover dette vil formannskapet kunne:

- Drøfte og gi tilbakemeldinger og innspill til kommundirektørens framlegg underveis i planprosessen
- Påse at medvirkningsperspektivet i tråd med bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 5-1 blir ivaretatt

Administrativ plangruppe

Den administrative plangruppen består kommunedirektørens ledergruppe, økonomisjefen og rådgiver for kommuneplanarbeidet. Kommunedirektøren har ansvar for det administrative arbeidet med samfunnsdelen i kommuneplanen. Kommunedirektøren har også satt en arbeidsgruppe som består kommunalsjef Støtte og utvikling, økonomisjef og rådgiver for kommuneplanarbeidet.

Arbeidsgruppa vil gjennomføre følgende:

- Kvalitetssikre at planprosessen gjennomføres i tråd med planprogrammet og de føringer som gis fra formannskapet
- Sikre det faglige arbeidet i tråd med revisjonsbehovet slik det ble vedtatt i kommunal planstrategi 2020 – 2024
- Bidra i den politiske prosessen ved å legge fram forslag til drøfting i formannskapet

Råd og utvalg

Rådsorgan som Ungdomsrådet, Eldrerådet, Innvandrerrådet og Råd for personer med funksjonsnedsettelse er viktige «stemmer» i planprosessen. Næringslivsorganisasjoner og frivillige organisasjoner det samme. For å sikre dialog og tilbakemeldinger, anbefales det at aktuelle deler av revisjonsarbeidet oversendes berørte interesser (råd, organisasjoner osv.) underveis i planprosessen, og i tilstrekkelig tid før endelig forslag til plan blir lagt fram.

Barnas representant

I følge *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging* skal barn og unges interesser ivaretas i nasjonal, regional og kommunal planlegging. I punkt 2a står følgende om formålet med retningslinjene: *De skal synliggjøre og styrke barn og unges interesser i all planlegging og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven.*

Den enkelte kommune bestemmer for øvrig selv hvordan barn og unge skal ivaretas i planleggingen. I vår kommune er barnas representant organisert under kommunalområdet Oppvekst.

Innbyggermedvirkning

Innbyggerne, med sine muligheter for å påvirke planresultatet, er også illustrert i modellen over. De er inntegnet på linje med råd og utvalg – og slik sett plassert med en intensjon om at alle utenfor det administrative og politiske systemet skal kunne henvende seg og kunne være i dialog begge «veier».

For øvrig har alle innbyggere, etter kunngjøring om oppstart av planarbeidet, anledning til å komme med innspill til kommuneplanens samfunnsdel.

Temagrupper

Temagruppene vil i kommuneplanarbeidet være kommunedirektørens faggrupper for bærekraftsmålene kommuneplanen innholdsmessig skal beskrive og videreutvikle. Det samme gjelder for utvikling av kommunen som organisasjon.

Kragerøsamfunnets dokumenterte utfordringer framstilt på de ulike temaområdene i siste planstrategi legger premissene for hvilke bærekraftsmål som bør vektlegges og hvilke strategier og satsingsområder som bør velges og prioriteres for å nå disse målene.

2.2 Medvirkning i kommuneplanarbeidet

I plan og bygningslovens § 5-1 står følgende for å ivareta medvirkningsaspektet:

«Enhver som fremmer planforslag, skal legge til rette for medvirkning. Kommunen skal påse at dette er oppfylt i planprosesser som utføres av andre offentlige organer eller private.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.»

Følgende legges til grunn for innbyggermedvirkningen:

- Kommuneplanen angår alle som bor i Kragerø kommune
- Planprosessen skal være politisk ledet og så godt som mulig forankres i samfunnsliv, organisasjonsliv og næringsliv
- Alle som ønsker det, skal ha fri tilgang til informasjon om planarbeidet og muligheter for å bidra med synspunkter og innspill. Det skal i saksbehandlingen og i kommunedirektørens forslag framkomme hva som er resultat av innspill i arbeidet
- Det skal legges til rette for medvirkning og gode møteplasser som fremmer åpenhet og likeverd
- Det skal legges til rette for informasjon og medvirkning på digitale plattformer gjennom planarbeidets ulike faser
- Samarbeid med andre organisasjoner som kan bidra til økt innbyggermedvirkning

Medvirkning fra organisasjoner, myndigheter og ulike typer av interessegrupper er viktig i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel som et overordnet styringsdokument for kommunen.

Medvirkningsaspektet foreslås ivaretatt slik:

- Informasjon, høringer og offentlig ettersyn og tilbakemeldinger skjer primært på [Kragerø kommune.no](http://kragerokommune.no)¹
 - Informasjon på siden «Aktuelt i Kragerø» på kommunes hjemmeside og på kommunens Facebook side
 - Tilbakemeldinger og innspill på kommunens hjemmeside [Send digital post](#)
- Temamøter digitalt eller fysisk for informasjon og innspill rettet mot næringsliv, organisasjonsliv og utvalgte/prioriterte grupper eller åpne møter på enkelttema
- Forsøke å etablere en sentral møteplass for medvirkning som også ivaretar behovet for et levende lokaldemokrati
- Det legges til rette for informasjon, framlegging av forslag og drøfting av relevante tema og problemstillinger i kommunens råd og utvalg gjennom prosessen

I tillegg vil Plan og bygningslovens §§ 5-2, 11-12, 11-13 og 11-14 vedrørende varsel om oppstart av planrevisjonen, utarbeiding av planprogram og høring av planforslag, bidra til å sikre den primære medvirkningen hvor det tilrettelegges for alles muligheter til å spille inn ideer og forslag til planarbeidet.

Høringsbestemmelsen (§ 5-2) spesifiserer også at planforslaget skal sendes på høring til statlige organer og direktorater som blir berørt av planforslaget. Statsforvalter, fylkeskommune og nabokommuner er

¹ Understreket tekst med blå skrift i dokumentet betyr lenke til hjemmeside.

viktige høringsinstanser, men disse kan også være samarbeidspartnere i planprosessene før endelig høring.

Videre vil det bli utarbeidet en detaljert plan for medvirkningsaktivitetene. Det vil i kunngjøringen for oppstart av arbeidet bli opplyst om medvirkningsmulighetene.

3.0 Nasjonale og regionale føringer for den kommunale planleggingen

All regional og kommunal planlegging skal gjennomføres i tråd med nasjonale forventninger og mål. I tillegg foreligger det for noen områder statlige retningslinjer og bestemmelser som både regionale- og kommunale myndigheter må følge eller ta hensyn til.

I tillegg vil fylkeskommunen med sin regionale planstrategi, samt en rekke planer for ulike samfunnsområder og/eller geografiske områder, representere plannivået den enkelte kommune i respektivt fylke må legge til grunn for sin planlegging der det er relevant.

3.1 Nasjonale føringer og forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år fram [nasjonale forventninger](#) til regional og kommunal planlegging. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer som følge av denne. På denne måten medvirker også statlige myndigheter i det regionale- og kommunale planarbeidet.

Nedenfor gjøres en oppsummering av et relativt omfattende forventningsdokument fra regjeringen. I forordet til forventningsdokumentet ligger følgende føringer:

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vårt tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

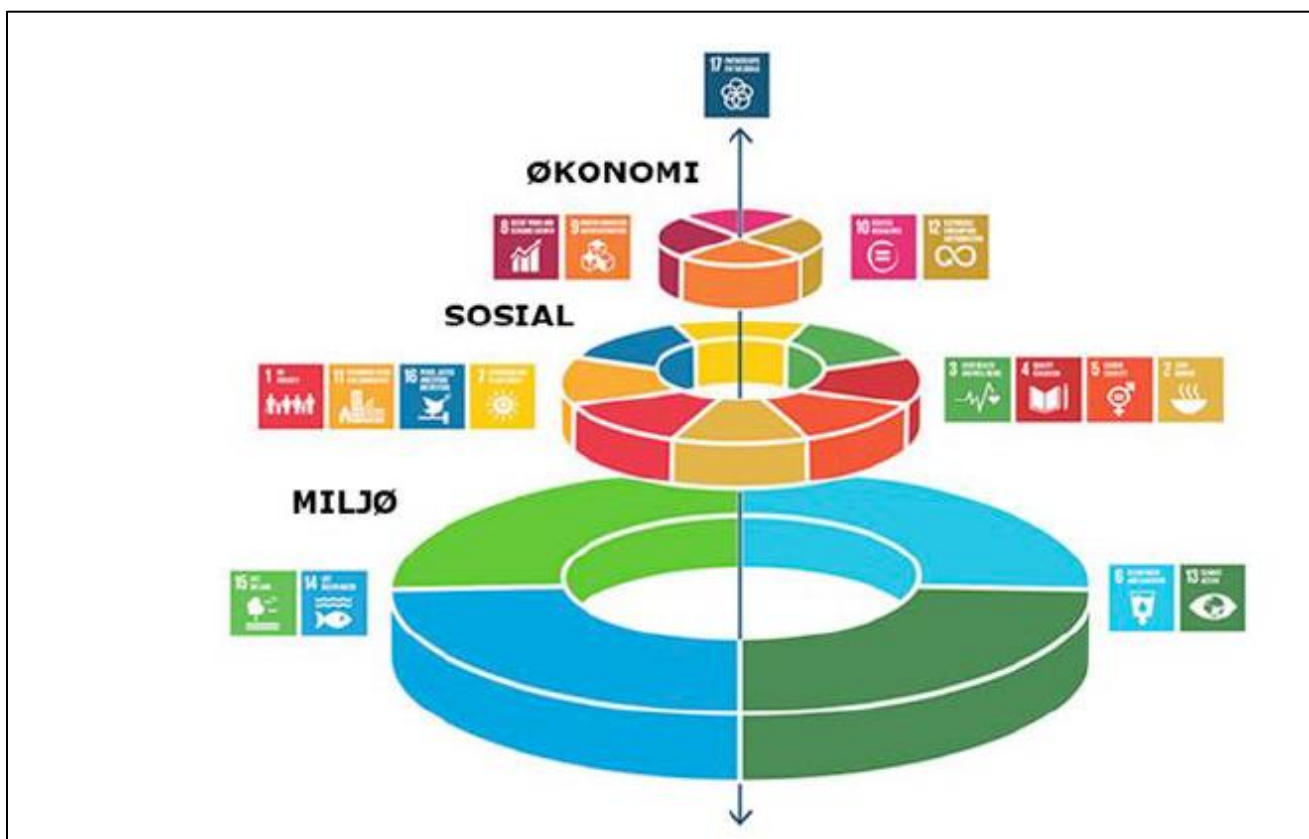
3.1.1 FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs generalforsamling en agenda for bærekraftig utvikling kalt 2030-agenda. Det omfatter 17 utviklingsmål for å fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å sikre sosial rettferdighet, god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. I løpet av 15 år skal ekstrem fattigdom utryddes, sosiale ulikheter utjevnes og klimaendringene bremses. Og målene gjelder ikke bare for utviklingsland, men alle land. Målene skal vise veg mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt. I forventningsdokumentet vises/symboliseres bærekraftsmålene slik:

Figur - FN's 17 bærekraftsmål Kilde: FN sambandet

De 17 bærekraftmålene fordelt utover de tre kategoriene; økonomi, sosial og miljø. Illustrert i figuren under.

Figur - De tre dimensjonene av bærekraftsmål Kilde: Forskningsrådet

Med utgangspunkt i bærekraftsmålene, vektlegger regjeringen fire utfordringsområder:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Det legges til grunn at FNs 17 bærekraftsmål vil danne grunnlag som et overordnet rammeverk for utforming av samfunnsdelen. Bruk av FNs bærekraftsmål er å regne som nybrottsarbeid i kommuneplanleggingen. Dette gir kommunen rom til å bruke bærekraftmålene på en måte som er tilpasset situasjonen lokalt, både med hensyn til det samfunnsmessige utfordringsbildet og politiske ambisjoner.

3.1.2 Statlige planretningslinjer og statlige planbestemmelser²

Utover retningslinjer, bestemmelser, forskrifter og prioriterte områder/tema i plan og bygningsloven, legger regjeringen følgende statlige planer og planretningslinjer til grunn for regional-, kommunal- og lokal planlegging:

- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Lov og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder

Ellers formidler de enkelte departement en rekke meldinger (eks. NOU'er) og rapporter knyttet til både samfunnsplanleggingsområder og arealplanleggingen som både regional- og kommunal planlegging må forholde seg til. Disse kan inneholde nødvendig dokumentasjon, råd og anbefalinger eller forventninger om hva den regionale og kommunale planleggingen bør eller skal ivareta.

3.2 Regionale føringer

Den nye fylkeskommunen Vestfold og Telemark vedtok november 2020 en regional planstrategi for perioden 2020 – 2024. Denne tar for seg utviklingstrekk, utfordringsområder, planstatus og planbehov for det nye fylket gjennom inneværende valgperiode. Regional planstrategi 2020-2024 bygger på et beskrivelses- og kunnskapsdokument for det nye fylket med tittelen «[Ditt og mitt Vestfold og Telemark](#) – et kunnskapsbilde i utvikling». Den regionale planstrategiens tittel er «[Å utvikle Vestfold og Telemark](#) – verdiskaping gjennom grønn omstilling».

Fylkeskommunen uttrykker i sin planstrategi at FN's bærekraftsmål er en nødvendige fellesstrategi på alle plannivå både nasjonalt, regionalt og lokalt for å kunne løse eller redusere alle lands samlede utfordringer.

For å sikre nødvendig felles innsats for å kunne nå bærekraftsmålene understrekes det i den regionale planstrategien at bærekraftsmål 17 – *samarbeid for å nå målene*, vil være et prioritert mål å bli gode på i den nye fylkeskommunen. Å utvikle et tettere samarbeid fylkeskommune og den enkelte kommune, men også kommuner imellom, vil på mange av våre felles utfordringsområder kunne gi bedre løsninger og bedre resultater.

² Det foreligger for tiden ingen gjeldende statlige planbestemmelser utover Plan og bygningslovens krav og bestemmelser for regional og kommunal planlegging.

3.2.1 Regionale planers betydning for kommuneplanen og kommunens planarbeid

To fylker er siden forrige planstrategiperiode slått sammen. Det betyr at det pr. i dag foreligger to sett planer. Noen av disse vil bli revidert (samkjørt) i planstrategiperioden og noen foreslås videreført med visse tilpasninger til det nye fylket. Nye planer på trappene fra hvert av de tidligere fylkene foreslås bygges opp og gjøres gjeldende for begge fylker.

Følgende planer er viktige og/eller legger føringer for det kommunale planarbeidet hvorpå noen regionale planer også inneholder retningslinjer og/eller bestemmelser fylkets kommuner må forholde seg til:

- Regional plan for samordna areal og transport i Telemark.
- Regional kystsoneplan for Vestfold og kystkommunene i Telemark.
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vestfold og Telemark er vedtatt revidert.
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder.
- Regional plan for trafiksikkerhet og trafiksikkerhetsarbeidet. (under utarbeiding)
- Regional plan for folkehelse.
- Regional klimaplan for Telemark.
- Plan for intermodal godstransport I Telemark og Vestfold.

Utover disse planen behandlet i Regional planstrategi 2020 – 2024, har fylkeskommunen et omfattende planarbeid i gang. Begrunnet i behovet for raskere tilpasning til FNs bærekraftsmål og verdiskaping gjennom grønn utvikling ønskes enkelte planområder erstattet med nye strategidokumenter:

- Strategidokument for næring, forskning og innovasjon.
- Strategidokument for kulturområdet.
- Strategidokument for opplæringsfeltet.

Selv om dette på nåværende tidspunkt ikke er ferdigstilte strategier og dokumenter fra fylkeskommunens side, vil det være viktig å bli godt kjent med og å kunne dra nytte av fylkeskommunens strategiske arbeid på områder med relevans for vår kommune og for vårt kommuneplanarbeid.

4.0 Kommunale føringer

Dette punktet vurderer noen problemstillingene som kan ha betydning for arbeidet med ny samfunnsplan, mens andre punkter vil være mer som innspill og råd til mulige forbedringer. Sammenhengene mellom forslag til kommunale føringer/satsingsområder og FN's bærekraftsmål blir også vurdert.

4.1 Målhierarki

Kommunens visjon er «Trivsel og vekst». Denne ble første gang brukt som visjon i kommuneplanen fra 2004. Det kan vurderes om dette fortsatt er en god ledestjerne for Kragerø kommune framover?

Overordnede målsettinger for Kragerø kommune er utarbeidet i gjeldende kommuneplans samfunnsdel for perioden 2018 – 2030. Kommunestyret har vedtatt denne kommuneplanen i valgperioden 2016-2019.

Satsingsområdene i kommuneplanen omfatter:

- Befolkningsutvikling og demografi
- Folkehelse og levekår

- Barn og unge – oppvekst og utdanning
- Natur og miljø – Klima og energi
- Næringsliv og arbeidsplasser
- Kommunal tjenesteyting

Det en legger merke til er at de valgte strategiene i dagens kommuneplanen er knyttet til tidligere teoretiske begreper. Det er uklart om dagens strategier, bo- og bedriftsattraktivitet, bidra godt nok til å oppnå visjonen. Satsingsområdene har også et stort spenn. Hensikten med strategiske valg er å velge en retning framfor en annen. Kragerø kommune er en relativt liten kommune og har dermed noe begrenset med kommunale ressurser, slik at en tydeliggjøring av strategier og satsingsområder kan bidra til forbedringer innen viktige områder.

Det er flere forhold som vil måtte påvirke revisjonsarbeidet med ny kommuneplans samfunnsdel. Her nevnes noen hovedpunkter som strategisk bør ha et sterkere fokus, jfr. blant annet Kommunal planstrategi 2020 – 2024 og gjeldende kommuneplan:

FN's bærekraftsmål har stort fokus i nye planer og er definitivt mer detaljert og har et bredere og et mer internasjonalt perspektiv. Det var i utgangspunktet de tre bærekraftbegrepene; - bærekraftig økonomi, bærekraftige sosiokulturelle forhold og bærekraftig klima og energi som har hatt fokus i vår lokale samfunnsplan. Bærekraftsmålene bringer inn nye og flere perspektiver i bærekraftstenkningen.

Bo- og bedriftsattraktivitet er prioriterte strategier i nåværende plan, men reiselivsnæringen må også være prioritert og godt forankret på høyeste plannivå i kommunen. For målsettinger og satsingsområder tar gjeldende kommuneplan utgangspunkt i to strategiske valg. Dette er å være attraktiv som bostedskommune, og det er å være attraktiv som næringslivskommune. I tillegg har også besøksattraktivitet vært med i planverket siden 2015, men har vært noe mer nedtonet. Ikke fordi det ikke er viktig, men fordi det tidligere ikke ble sett på som et område vi trengte mest vekst på. Gjennom omstillingsprogrammet har besøksstrategien fått økt fokus, bl.a. med mål for utvidet turistsesong. Derfor er dette gjennom planstrategien foreslått å bli løftet opp på linje med bosteds- og bedriftsattraktivitet.

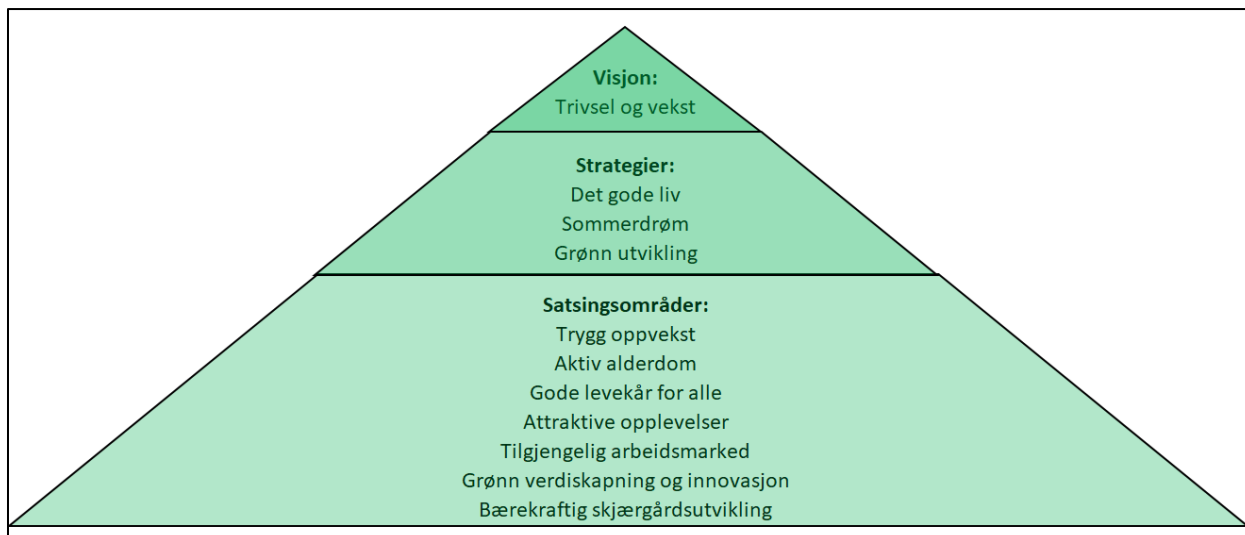
Fremlagt sak (58/21) om Folk 2021 - innbyggerutvikling og befolkningsprognoser, tas til etterretning av kommunestyret. Vedtaket inneholder at både denne planen og kommuneplanen skal tiltak som bidrar til økt bosetting i Kragerø kommune ha et særskilt fokus. Planarbeidet bør starte opp en prosess, som f.eks. involverer innbyggerinitiativ, næringsforening, FAU, lag og foreninger m.m., for å sikre bredt engasjement i innspillsrunden. Kommunedirektøren bes fremme forslag til mandat for en utviklingsplan samordnet med kommuneplanen.

Ny samfunnsplan kan også ta utgangspunkt i de faktiske realiteter ved av befolkningen i Kragerø blir eldre. Den eldre delen av befolkningen bør prioriteres i tråd med ressurstildelingen, men samtidig kan en satse på bo-attraktivitet i et regionalt perspektiv.

Gjeldende kommuneplan vektlegger at utviklingsarbeidet i kommunen må ha basis i både erfaringsbasert og forskningsbasert kunnskap. Men planen sier lite om det å utvikle en innovasjonskultur som stimulerer kreativitet og nyskapingskraft. Her kan revidert plan gjøre justeringer og tilføyelser som ivaretar dette aspektet i det kommunale arbeidet.

Generelt til utfordringspunktene ovenfor vil fokuset i framtidig planlegging være å forbedre resultater for Kragerø kommune og folkene som bor i perlen blant kystbyene.

Revisjonsarbeidet vil erfaringsmessig bringe fram nye problemstillinger, nye utfordringer og nye muligheter. I den grad dette også vil kunne påvirke behovet for å fremme nye eller endre strategiske valg vi har gjort så langt. Men det er noen problemstillinger til arbeidet som anbefales å drøfte. Det er hensiktsmessig å avklare strategier og satsingsområder tidlig i prosessen, selv om dette vil bli vurdert underveis i arbeidet. Som et utgangspunkt forslås følgende:

Visjon:

Trivsel og vekst

Visjonen er utviklet og forankret i forrige kommuneplanprosess og ble videreført i Kommuneplanen 2014 – 2026 og videreført i den revidert Kommuneplan 2018 – 2030. Ifølge tidligere planer omfatter visjonen:

- *Det er viktig at hele befolkningen i Kragerø har god livskvalitet på alle livets områder*
- *Det er viktig at vi som bor i Kragerø har og ser muligheter for vekst og utvikling både personlig og i fellesskapet*
- *Dette setter krav til kommunal tjenesteproduksjonen, arbeidet for tjenestekvalitet og arbeidet med å legge til rette for ønsket utvikling av lokalsamfunnet*
- *Dette stiller krav til næringslivledere og de ansatte i arbeidet for trygge og gode arbeidsplasser*
- *Det setter krav til frivillige lag og organisasjoner for at de skal kunne gi et godt og variert tilbud tilgjengelig for alle*
- *Det stiller krav om at hver og en av oss engasjerer seg og er delaktige i lokalsamfunnet.*

Strategier:

Det gode liv

Det gode liv kjennetegnes i menneskers opplevelse av trygghet og tilhørighet for den enkelte og respekt og toleranse mennesker imellom. Det handler om å bidra til det gode liv for alle innbyggerne, både enkeltvis og i et fellesskap, herunder oppvekst, alderdom og levekår.

Sommerdrøm

Opplevelsesnæringen er en viktig del av Kragerøs samlede næringsliv. Mange kommer til Kragerø for å oppleve sommerdrømmen. Sommerdrømmen bør kunne oppleves i Kragerø store deler av året. Som en del av dette vil forvaltningen av skjærgården også stå sentralt. De direkte og indirekte konsekvensene for sysselsetting og inntekter til private aktører og til kommunen er betydelige. En målbevisst og

planmessig satsing på videreutvikling av gode opplevelser i Kragerø som næring har et betydelig potensial.

Grønn utvikling

Hvordan vi bor, hva vi spiser, hvordan vi reiser og hvordan vi jobber påvirker våre liv, klima og naturens ressurser. Innovative langsiktige og bærekraftige løsninger må utvikles på mange områder. Lokal innovasjon og digital tilrettelegging kan også bidra til et bærekraftig lokalt miljø. Det grønne skiftet vil ha betydning for oss på alle områder.

Satsingsområder:

Trygg oppvekst

Kvalitet i tjenester fra barnehage og skole skal gi en viktig basis for å ta vare på behovene til de yngste. Trygg oppvekst handler ikke bare om gode skoler og barnehager, men også om fritid. På fritida skal alle barn og unge i Kragerø ha gode muligheter for å ha det bra. Tilbudene gjennom det frivillige organisasjonsarbeidet må å være godt med tilrettelagte aktiviteter for alle barn og unge.

Aktiv alderdom

Levealderen øker og befolkningen blir eldre. Det er et mål at den enkelte skal kunne bo og leve lengst mulig i egen bolig, også når behovet for hjelp til å dekke grunnleggende behov oppstår. Kragerø skal være en god kommune å leve og bli gammel i, og være en aldersvennlig kommune som oppfordrer til aktiv aldring. Eldre er i dag generelt sett friskere og mer funksjonsdyktige enn tidligere. Samtidig vil flere eldre gi økt etterspørsel etter helsetjenester. Flere vil ha behov for støtte og hjelp for å leve et meningsfullt liv. Den spreke pensjonisten må i større grad bidra og bruk av velferdsteknologi vil også være en del av framtidens løsninger.

Gode levekår for alle

Vi ønsker oss en aktiv og sunn befolkning. Både inaktivitet og utenforskap er utfordringer i dagens samfunn. Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold. Det daglige, lokale og nære folkehelsearbeidet er viktig for befolkningen og kommunen. Særlig viktig er det at det forebyggende helsearbeidet stadig får større oppmerksomhet, samt tilrettelegging for inkludering og fellesskap for alle borgere. Det er likevel svært viktig å være klar over sammenhengene mellom befolkningens utdanningsnivå og dens følger for både trivsel og vekst, levekår og folkehelse.

Attraktive opplevelser

Reiseliv- og opplevelsesnæring er en stor næring i vårt lokalmiljø som fokuserer på attraktive opplevelser. Sammen for Kragerø mot 2030 er en reiselivsplan som vurderer dette helhetlige. Utviklingspotensialet er stort. Bærekraftig utvikling bør legges som en forutsetning for utviklingen av næringen, som kan spille en viktig rolle for Reiseliv- og opplevelsesnæringen i Kragerø sin konkurransevne.

Tilgjengelig arbeidsmarked

For vår region vil tilgang og kvalitet på spesielt vei og jernbane være viktig for å få tilgang til et arbeidsmarked innenfor en akseptabel tidsradius. Primært vektlegges reisetida til arbeidsmarkedene i Grenland, dernest reisetida til Osloregionen og delvis Kristiansandregionen. Ny E18 er en sentral utviklingsfaktor. Kombinert med gode bo- og oppvekst forhold, digital infrastruktur, samt digital arbeidsmetodikk, vil det gjøre kommunen til et bosted for alle aldersgrupper.

Grønn verdiskaping og innovasjon

Kragerø kommune er arealmessig lett tilgjengelig både fra land og fra vann og ligger godt til rette for nyetablering og reetablering av ulike virksomheter for ny verdiskaping. Samfunnsendringene medfører at verdiskaping blir mer avhengig av fagkunnskap og teknologi enn hva vi har vært vant til tidligere. Norsk økonomi utfordres vi til å satse enda sterkere på kunnskap, innovasjon, forskning, og digitalisering. Det å tiltrekke seg kunnskapsbasert virksomheter og tilrettelegge for grønn innovasjon utfra rammebetingelsen Kragerø kan tilby, vil gi ny

verdiskapning. Dette må gjennomføres på en slik måte at bærekraftsmålene blir ivaretatt innenfor rammene av at vi skal være en næringsvennlig kommune.

Bærekraftig skjærgårdsutvikling

Skjærgården i Kragerø representerer den klart største verdien for kommunen. Det skapes store verdier gjennom fritidsboliger og annen turisme i skjærgården. Dette tiltrekker folk som er viktig for verdiskapning i lokalsamfunnet, men skjærgården må forvaltes riktig. Målet er å sikre allmennheten tilgjengelighet og å følge opp de statlige planretningslinjene for dette og de hensyn som skal tas i forhold til naturmangfold og kultur. Skjærgården omfatter også Jomfruland nasjonalpark som er et verneområde.

Satsingsområdene skal gjenspeile lokale utfordringer. Hvordan revidert kommuneplan til sist får sin ønskede form og sitt endelige innhold, avhenger av en planprosess preget av bred medvirkning og engasjement slik planprogrammet legger opp til. I sum skal alle strategier og satsingsområder gi trivsel og vekst.

4.2 Sammenhenger til FN's bærekraftsmål

For at samfunnsdelen skal kunne fungere som kommunens øverste styringsdokument, må dokumentet ha evnen til å samordne mål og føringer fra overnasjonalt, nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå.

FNs 17 bærekraftsmål er et grunnlag for et overordnet rammeverk for utforming av samfunnsdelen, men samtidig bør en legge vekt på å unngå at et slikt perspektiv kan medføre generelle og lite konkrete mål og satsningsområder, som ikke tar tilstrekkelig grep om lokale utfordringer. Bruk av FNs bærekraftsmål er å regne som nybrottsarbeid i kommuneplanleggingen.

FNs bærekraftsmål er utformet for alle medlemslandene. Det er land fra ekstrem fattigdom til høy velferd og rikdom. Av den grunn vil en i samfunnsdelen ikke kunne vektlegge alle bærekraftsmålene i like stor grad. Erfaringer tilsier at en bør peke ut et sett utvalgte bærekraftsmål som kommunen ønsker å prioritere.

Målhierarkiet som er beskrevet er med utgangspunkt i lokale utfordringer. Dette gir kommunen rom til å bruke bærekraftsmålene på en måte som er tilpasset situasjonen lokalt, både med hensyn til det samfunnsmessige utfordringsbildet og politiske ambisjoner. Tabellen nedenfor eksemplifiserer sammenhenger mellom FN's bærekraftsmål og foreslåtte satsingsområder:

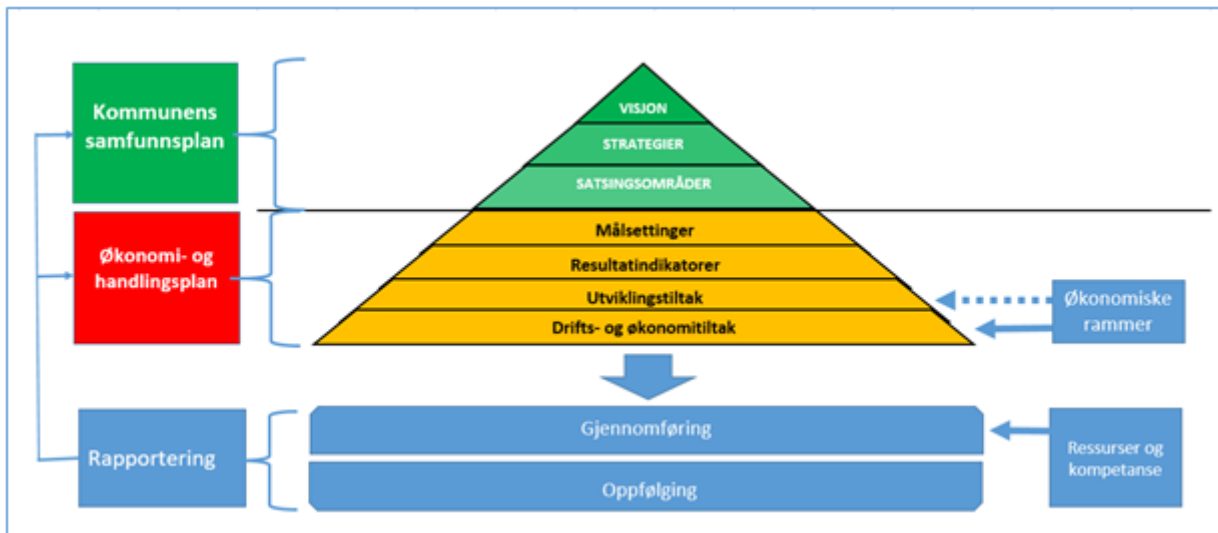
	FN's bærekraftsmål																
	økonomi			sosial						miljø							
	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	Innovasjon og infrastruktur	Mindre ulikhet	Ansvarlig forbruk og produksjon	Utrydde fattigdom	Bærekraftig byer og samfunn	Fred og rettferdighet	Ren energi for alle	God helse	God utdanning	Likestilling mellom kjønnene	Utrydde sult	Liv på land	Liv under vann	Rent vann og gode sanitærforhold	Stoppe klimaendringer	
Satsingsområde	8	9	10	12	1	11	16	7	3	4	5	2	15	14	6	13	
Trygg oppvekst			X			X				X							
Aktiv alderdom						X			X								
Gode levekår for alle	X		X		X		X	X	X		X	X			X		
Attraktive opplevelser		X		X													X
Tilgjengelig arbeidsmarked						X											X
Grønn verdiskaping og innovasjon		X		X				X									X
Bærekraftig skjærgårdsutvikling		X		X		X		X					X	X			X

Matrisen forsøker å illustrere at lokale satsingsområder også ivaretar FN's bærekraftsmål. De enkelte satsingsområder kan imøtekomme flere av FN's bærekraftsmål. Dette kan vurderes løpende i prosessen for å komme frem til en omforent kommuneplan samfunnsdel.

5.0 Sammenhengen mellom plandokumenter og virksomhetsstyring

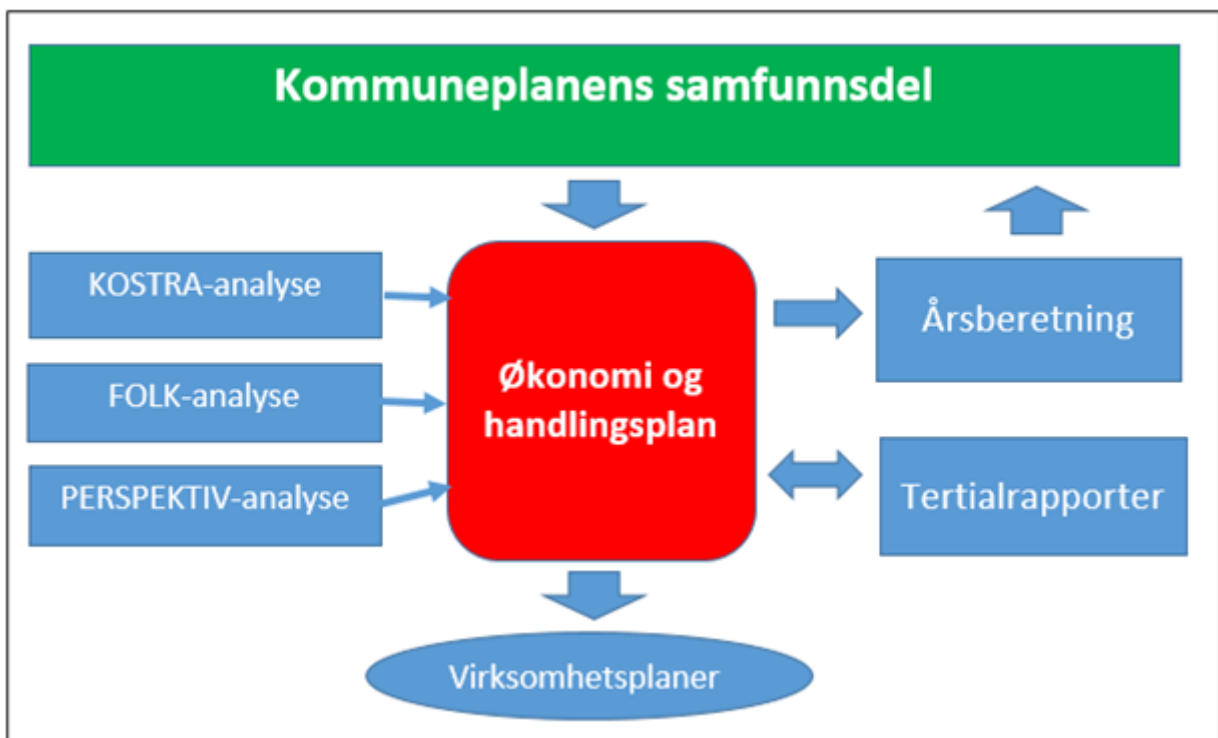
Kommuneplan samfunnsdel er det øverste plandokumentet for virksomhetsstyring. Det fremkommer i plan og bygningsloven. Begrepet virksomhetsstyring omfatter styring og ledelse på alle nivåer, som skal sikre at kommunen løser sine oppgaver og når fastsatte mål mest mulig effektivt innen tildelte økonomiske rammer og gjeldende lover og regler. Helhetlig virksomhetsstyring handler om aktivt å legge forholdene til rette for at kommunen skal oppnå de ønskede resultater og unngå styringssvikt som kan true måloppnåelse og omdømme. I lyset av dette må de ulike styringsdokumentene ha sin funksjon. Kommuneplanens samfunnsdel må ha en overordnet funksjon som gir alle ledere en trygg styringsplattform for hvordan ressursene skal prioriteres. Dette konkretiseres i økonomi og handlingsplanen. Informasjon om resultater og ressursbruk brukes til læring og forbedring, slik at de overordnede målene i den kommunal samfunnsplanen nås på en effektiv måte.

Målhierarkiet i den i gjeldende kommuneplan er noe kronglete og uoversiktlig. Det anbefales å vurdere detaljeringsgraden, slik at kommuneplanens samfunnsdel forenkles og framstilles bedre. Videre vurdere hvorvidt begrepsbruken er hensiktsmessig. Dette kan gi Kragerø kommune et tydeligere styringsdokument.

En generell betraktning vedrørende kommuneplanens innretning og form. Den inneholder i dag mye om kunnskapsgrunnlaget, mye omkring metodiske og strategiske valg samt generelt mye tekst på en del tema. Det foreslås at samfunnsdelens hoveddokument bør konsentrerer seg om overordnede mål, strategier og satsingsområder.

I kommuneloven fremkommer øvrige styringsdokumenter, samt at dette er behandlet i nytt økonomi- og finansreglement. Økonomiplanen er et sentralt styringsdokument som omtales tydelig i kommuneloven. Økonomiplanen skal innrettes etter overordnede strategier og satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel, samt tilpasses de økonomiske rammene. I ny kommunelov § 44 fremkommer det at økonomiplanen kan inngå i handlingsdelen. Handlingsdelen angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. I handlingsplanen operasjonaliseres de overordnede målsettingene hvor målsettinger og økonomi sees i sammenheng. Dagens handlingsplaner vil dermed utgå, men kan erstattes av lokale virksomhetsplaner etter behov.

Økonomiplanen bygger også på det dokumenterte kunnskapsgrunnlaget. Årlige vil det bli publisert oppdatert kunnskapsgrunnlag for virksomhetsstyring som omfatter KOSTRA-analyse, FOLK-analyse og en PERSPEKTIV-analyse som viser de fremtidige økonomiske utfordringene i et 10 års perspektiv.

6.0 Fremdriftsplan – kommuneplanens samfunnsdel

Det er lagt opp til revisjon av kommeplanen i kommunestyreperioden. Samfunnsdelen blir revidert i forkant av arealdelen.

Det legges vekt på at planmaterialet skal være enkelt tilgjengelig for befolkningen. Dette skjer ved at materialet som legges ut til høring er annonsert og gjort tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Revidert samfunnsdel for perioden fra 2022 til 2034 utarbeides i tråd med vedtatt planprogram og på bakgrunn av tilbakemeldinger, innspill og merknader.

6.1 Fremdriftsoversikt – planfaser og behandling

Fremdriftsplan for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel		
Aktiviteter	Arbeidsperioder og frister ³	Ansvar/ behandlingsutvalg
Planprogram:		
Utarbeidelse av forslag til planprogram	Mars/april/mai 21	Kommunedirektøren
Planprogrammet vedtas lagt ut til høring og offentlig ettersyn	15. juni 2021	Formannskapet
Planprogrammet sendes ut til høring	18. juni 21	Kommunedirektøren
Planprogrammets høringsfrist	18. aug. 21	
Endelig behandling av planprogram	31. aug. 21	Formannskapet
Endelig behandling og vedtak av planprogram	2. sept. 21	Kommunestyret
Revisjon av kommuneplanens samfunnsdel:		
Kunngjøring oppstart av kommuneplanarbeidet	sept. 21	Kommunedirektøren
Medvirkningsaktiviteter	sept./okt./nov. 21	Kom.dir arbeidsgruppe/ temagrupper med flere
Frist for innspill/merknader til samfunnsdelen	30. nov. 21	
Utarbeidelse av høringsutkast til Kommuneplanens samfunnsdel 2022 - 2034	des./jan. 21/22	Kom.dir. plangruppe
Planforslag vedtas lagt ut til høring og offentlig ettersyn	feb. 22	Formannskapet
Høringsperiode, jf. Pbl. § 11-14, med frist til	27. mars 22	
Utarbeidelse av endelig forslag til kommuneplanens samfunnsdel	April/mai 22	Kom.dir. plangruppe
Kommuneplanens samfunnsdel – endelig forslag til behandling	Juni 22	Råd og utvalg Formannskapet
Kommuneplanens samfunnsdel - endelig vedtak	Juni 22	Kommunestyret

³ Eksakte datoer blir påført når møteplan for behandling i råd og politiske organ for 2022 foreligger.

Etter gjennomføring av planarbeidet vil det bli gjennomført en evaluering av planprosessen, som vil gi oss viktige læringspunkter til neste revisjon.

6.2 Høringssvar og tilbakemeldinger til planprogrammet for kommuneplanrevisjon

Tilgang og kjennskap til disse dokumentene kan være til hjelp for å kunne påvirke arbeidet på en god måte:

- [Kommunal planstrategi 2020 – 2024](#)
- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023](#)
- [Regional planstrategi 2020 - 2024](#)
- [Kommuneplanens samfunns- og arealdel 2018 – 2030](#) (Samfunnsdelen s. 7 – s.70)
- Perspektivanalyse 2021
- Folk 2021 - innbyggerutvikling og befolkningsprognoser

Dokumentene er å finne her på [kommunens hjemmeside](#)

Høringssvar, innspill og merknader er tilgjengelig og kan gis på kommunens hjemmeside; [kragerø kommune/høringer](#) - eller til nedenstående e-post adresse eller ordinær brevpostadresse.

Det kan ikke sendes vedlegg (tekst, bilder, kart) fra dette stedet. Da anbefales i stedet å sende e-post til: post@kragero.kommune.no eller

Postadresse:

Kragerø kommune,
Postboks 128,
3791 Kragerø.

Merk konvolutten: [Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034](#)